

GPS-mærket ræv bryder alle grænser!

En ræv vandrede overraskende langt og valgte oven i købet at svømme mindst 125 meter over Randers Fjord på sin færd. Her er værdifuld viden om adfærd, og er du riffeljæger, så kig lige en ekstra gang, hvis du får en ræv for.

Tekst, foto og illustrationer: Carsten Riis Olesen

POLITIK/FORSKNING: I sjældne tilfælde kan ræve vandre langt, men det overraskede os alligevel, at en ræv med GPS-halsbånd i juledagene pludselig forlod sit hjemområde ved Kalø (Syddjurs Kommune) for – på få dage – at vandre til Hadsund ved Mariager Fjord. På vejen krydsede den ved nat-tid uden videre Randers Fjord – en vinterlig svømmetur på mindst 125 meter i strømfyldt farvand. Læs den lille historie fra den praksisnære forskning, som Danmarks Jægerforbund udfører, og som allerede nu giver ny værdifuld viden med kontant betydning for praktisk vildtforvaltning.

Prædationsprojektet

I Danmarks Jægerforbund indledte vi i 2012 et praksisnært forskningsprojekt om prædation på markvildt. Projektet er støttet af 15. Juni Fonden og

Jægerens Naturfond og har været delt i tre faser:

- 1) Beskrivelse af rævens fødevalg.
- 2) Prædation på agerhøns.
- 3) Rævens søge- og bevægelsesmønstre.

Resultaterne af undersøgelserne af rævens fødevalg er beskrevet bl.a. i *Jæger* 10/2014, s. 63-74. Resultaterne af undersøgelserne af prædation på agerhøns fremlægges bl.a. i en artikelserie i *Jæger* fra foråret 2016, mens delprojekt 3 om rævens bevægelsesmønstre først afsluttes i 2017.

Formålet med at undersøge rævens prædationsadfærd i forhold til landskabets udformning er at få større kendskab til og forståelse for landskabets betydning for omfanget af prædation og dermed de langsigtede overlevelsesmuligheder for markvildtet. Især smalle linjeformede elementer

som moderne trerækkede læhegn er måske yderst simple at afsøge for ræven og kan muligvis fungere som økologiske fælder frem for kvalificerede yngle- og skjulesteder.

Vores viden om rævens basale bevægelsesmønstre er meget mangelfuldt, idet GPS-udstyr til at følge rævens bevægelser først nu er udviklet med så lav en vægt, at det har været muligt at følge dem løbende gennem længere tid. Jægerforbundet er således de første, der arbejder systematisk med GPS-mærkning af ræve i Danmark.

Syv ræve mærket

I skrivende stund har vi fanget og mærket i alt syv ræve. Hvalpesyge blandt rævene har reduceret bestanden i store dele af Jylland, så det har været forbundet med nogen vanskelighed at fange helt så mange ræve som ønsket. Bestanden synes dog i bedring.

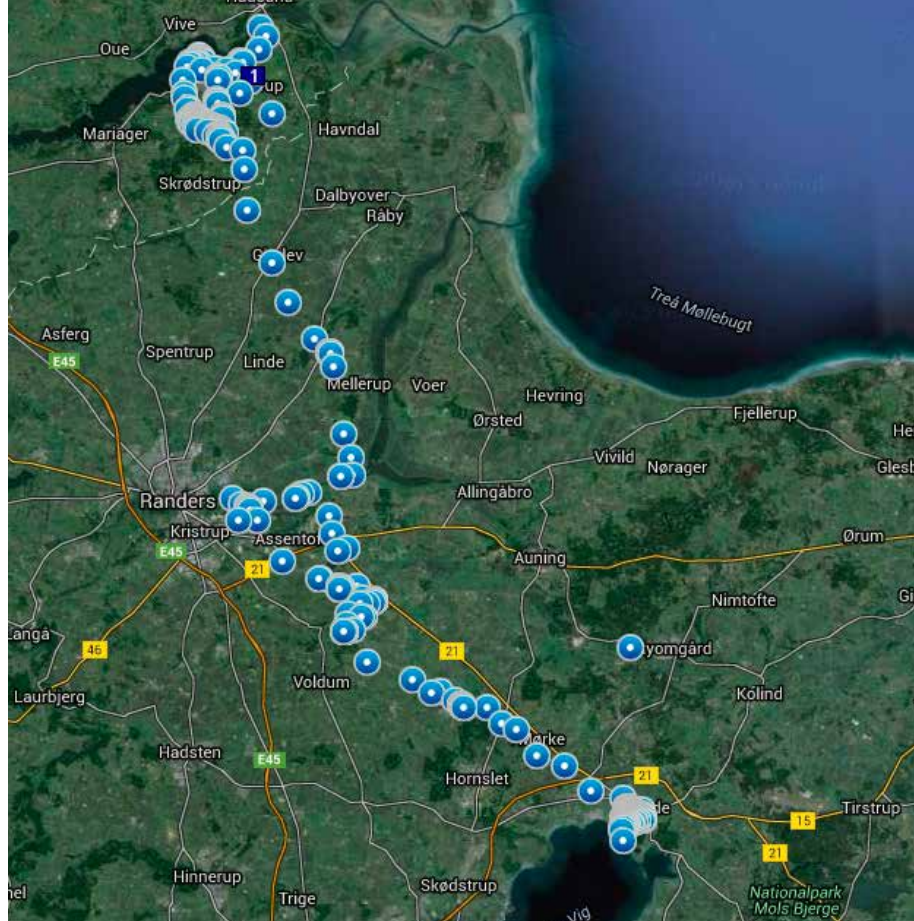
Kort efter midnat den 25. november viste overvågningskameraet ved kassefælden på Nordmarken på Kalø Gods, at der var gevinst igen. En flot hanræv sad i fælden og blev udstyret med halsbånd nr. 5 og sluppet fri igen kort efter. Med et GPS-halsbånd – vægt: 240 gram – kan vi følge ræven online. Et detaljeret bevægelsesmønstre med positioner hvert femte minut er muligt, men koster meget batteri og anvendes kun i kortere perioder. Som standard anvendes én position i timen. Over mobilnettet kan GPS-tidsprotokollen reprogrammeres, og der kan gives ordre til, at halsbåndet skal falde af, når batterierne er ved at være opbrugte.

Det tager kun kort tid at forsyne en ræv med halsbånd, så vi anvender

Ræv nummer 5 er fanget i kassefælden bagest. For bedre at kunne håndtere ræven er den blevet lukket over i en solid trådfælde.

Hanræv nr. 5, udstyret med et GPS-halsbånd, gik pludselig på vandring i juledagene 2015. På få dage vandrede den til Hadsund ved Mariager Fjord. Ved nattetide krydsede den uden videre Randers Fjord – en vinterlig svømmetur på mindst 125 meter i strømfuldt farvand. Ved sin adfærd satte ræven et stort spørgsmålstegn ved vores nuværende viden, men giver værdifuld information, der umiddelbart kan anvendes i praktisk forvaltning.

ikke bedøvelse. Ræven holdes med en halstang og forhindres i at bide ved en såkaldt næseklemme, hvorefter GPS-halsbåndet uden risiko kan monteres.

For ræven er håndteringen naturligvis stressende, men ræv nr. 5 løb efter frigivelsen kun få hundrede meter, til den fandt skjul i en kratbevokset gravhøj, hvor den opholdt sig indtil solnedgang. Herefter og den følgende måned bevægede ræven sig i et afgrænset kystnært område ved Føllebund (syd for Rønde by) og den nordlige del af Hestehaven Skov. Den var overraskende stationær med enkelte besøg i Røndes parcelhuskvarterer.

Kurs stik nord

Lige op til jul forandrede ræven imidlertid adfærd og vandrede nordpå, med hastigheder på op til otte km/t, helt til Mariager Fjord – en vandring på over 50 km i fugleflugtslinje og 95 km målt mellem GPS-positionerne. Ræven tøvede en dags tid ved Randers Fjord, men krydsede alligevel fjorden mellem kl. 3 og 4 om natten. For at krydse fjorden har den svømmet mindst 125 meter på tværs af strømmen, men fortsatte umiddelbart herefter mod nord. Hele turen til Mariager varede fire døgn, hvor de største afstande blev tilbagelagt om natten.

Gennem øremærkning af unge rævehvalpe er det kendt, at nogle få individer år senere er genfundet over 100 km fra fødestedet. Men at de i løbet af så få dage søger så langt væk ”hjemme fra” efter en lang periode som meget stedfaste – som ræv nummer 5 – var overraskende.

I forhold til tidligere viden var det tilmed ganske usandsynligt, at en ræv

skulle være i stand til at krydse en barriere så stor som Randers Fjord midt på vinteren (uden isdække).

Der er nok kun én forklaring på rævens adfærd, og det er, at rolletiden

nærmer sig. Trods det kan det undre, at vores mærkede ræv ikke fandt interessante områder eller partnere et sted på den lange vej til Mariager Fjord.

Hvad med reservaterne?

Forløbet bidrager med ny viden som umiddelbart har praktiske konsekvenser for mange års anlæg af rævefrie fugleyngeøer i nyetablerede søer. Kan ræven krydse Randers Fjord bør praksis nok revurderes.

Rævens voldsomme spredningspotentiale bør også give anledning til overvejelser i forbindelse med regulering og spredning af sygdomme og parasitter.

Vi ønsker at lære mest muligt af de GPS-mærkede ræve og håber, at jægerne i områderne, hvor de mærkede ræve færdes (Hadsund, Ramten, Stenvad, Løvenholm og Fjeld skov), vil være forsigtige under jagt. På en drivjagt kan det være vanskeligt at se halsbåndet, som til dels skjules af den tykke vinterpels. Ved anstand med riffel burde det imidlertid være nemmere at se halsbåndet. Vi vil derfor henstille, at hvis der kommer ræv for, og du har tid nok, så kig lige en ekstra gang, om den har et sort halsbånd og sender på, inden du slipper kuglen, tak!

Vil du vide mere, så kontakt forskningschef Carsten Riis Olesen. cro@jaegerne.dk.

Ræven slippes løs efter montering af halsbånd. Det kan ske under rolige forhold, hvis man – som Henning Frandsen – holder ræven i halen. Som det ses, kan det være svært at se GPS-halsbåndet for den tykke vinterpels. Kig derfor en ekstra gang, før du skyder til ræv, tak!